

LA FORENADOA DEL SASS PORDOI COMPÈSC 50 EGN
Il 5 aprile 1963 veniva inaugurata la funivia del Sass Pordoi, che collega in 4 minuti il Passo Pordoi (2.239 metri) al Sass Pordoi a quota 2.950. Per festeggiare il cinquantesimo anniversario la SITC, società d'impianti a fune di Canazei, organizza venerdì 5 aprile una festa per soi e autorità locali e provinciali sulla Terrazza delle Dolomiti del Rifugio Maria al Sass Pordoi.

La funivia che porta alla cima del Sass Pordoi
wikipedia.org

La SIT de Cianacei met a jir en vender ai 5 de oril na festa tel Refuge Maria.

Chesta forenadoa, disc dantfora Daniele Dezulian, vicepresidente de la SITC (che tegnirà un referat su la storia de l'empiant adum a Paolo Fosco e a Fiorenzo Perathoner), l'é da 50 egn n referent de nonzeh tel cheder di empianc portamont de Fascia, per sia valuta leeda a la promozion del turism.

L'é vegnù metù en esser de gra a l'anteveder de Francesco Dezulian, sostegnù da Maria Piaz, da duc nominèda "la Mare del Pordoi", e sorde Tita Piaz.

La forenadoa la é stata fata tel temp de demò doi egn, più avisa i lurieres aea tacà ite tel l'asciuda del 1961, dò che l'era stat fat viajes entorn a la Elpes e valutazions ascortes de depiù sort de empianc portamont che i era a la leta te chi egn. "L'empiant aea costà a chel temp 200 milions de lire", recorda Fiorenzo Perathoner jà stat president de la SITC, "ma l'sucess l'estat sobito gran per la responeta de la personnes che i volea sin prevaler". Fiorenzo Perathoner l'presenterà n filmat storich en vender che ven e moscerà i prumes momenc de l'empiant. Dapòdò, più tèrt la forenadoa é vegnuda smaorèda tel 1995, con soluzions tecniche inovatives e con na cabina più grana per tegnir ite 65 personnes (anche chela da dant la podea n tegnir 30).

L'empiant portamont l'ge met 4 menuc' a ruèr sal Sass Pordoi, logà a 2950 metres de uteza, pean via dal jout del Pordoi, che l'é 700 metres più n bas. Per chel che vèrda la storia de l'empiant, depiù les è states la personalités a s'en prevaler, ence per la gran curiosità de ruer te pech temp a 3000 metres de uteza: tropes à scrit ite sò inom te l'liber di ghesc e à palesà entusiasm e gaissa per la belezas de la Dolomites che se pel amirè dal barcon panoramich de la utia Maria. Apuntament per la festa del 50eim cedean en vender 5 de oril da les 11 inantmesdi.

m.d.

S AUSTOAL VAN BERSNTOLERN ZERTIFIKATN

La Comunità Alta Valsugana e Bersntol ha consegnato i primi attestati di conoscenza della lingua e cultura della popolazione mòchena. Tredici i candidati che hanno superato le prove d'esame nelle prime due sessioni. Martedì 2 aprile la serata ufficiale e il brindisi con la Giunta.

En eirta as de zboa van oberel de Tolgamoas'chöft Hoa'Valzegu' ont Bersntol hòt ausgem de zertifikatn van kennen de aigene sproch ont kultur va de bersntoler minderheit. S'ist de earst vòrt as de Tolgamoas'chöft gibt aus de zertifikatn, vavai vriager hòt gatun olls de Provinz Autonom va Trea't. S'sai' kemmen gariaft òlla de lait as sai' guat gaben za verpae gea' en de teckstn as sai' kemmen gamòcht ver za schaung ber as boast réchts s bersntolerisch. Men hòt gamòcht an oa'zegen zertifikatnaustoal van doin earstn zboa esamsessionen. Oa'n ist kemmen gamòcht as de zboaontzboa'sk van schantònderer ont oa'n as de naina van merz.

De toalhemmer en de doin esamsessionen sai'n gaben en viarontzboa'sk, ober lai draizena sai' guat gaben za kriang der zertifikat. S'òtviar schòrt va zertifikatn ont va òll ònder zertifikat de esamen sai' onders. Oll oa'n tschérilt der bei zertifikat za mòchen.

S'òtder sèll mear dèster as s'ist lai' van klòffen, der sèll a ker herter bou men miast mòchen an schriftestem ont dòra s klòffen. Der zertifikat va dritte livel s'ist der sèll ver en austell en ölgamoas'ont kimpt gamòcht an schriftestem pet de ibererset van balsch as bersntolerisch ont van bersntolerisch as balsch va amministratzionèckstn, derno hòt men an klòffesam òlbe as de amministratzionargomentn. Ont de leist moglechket van bersntoler zertifikat s'ist der sèll ver za dòra meing gea' za learnen en de schualn.

Òlla de doin esamen sai' nèt dèster ont vil vert ber as boast s bersntolerisch va benin der ist augòngén aa, vinnt se a ker en hòrt za mòchen sa. S'berstolerisch s'ist òlbe gaben a sproch lai' klòfft ont za schraim s'ist a ker onders. Ober s sai' guat za kriang der zertifikat van kennen de aigene sproch s'ist a ding as plaipt er drinn en hérz, a ding as mòcht de zavrín va sich sèlbst.

Men hofft as barn hom òlbe mear lait as kriang der zertifikat, as probiam almen za mòchen en. Men miast se hearn vroa' za sai' bersntoler ont hom der doi zertifikat s'ist an tritt van lònk be as òll oa'n, as boast s bersntolerisch miast schaung za mòchen, ver za nèt verliarn de aigene sproch ont kultur, vavai de doin sai' s sai' van bersntololn.

Chiara Pomermaier

An auzlegom zoa nètt zo vorgezza

di Luca Zotti

Esta inaugurata lunedì scorso al Centro Documentazione Lusérm la nuova mostra "L'alba della Grande Guerra" che racconta ai visitatori tutte le cause e i fatti che portarono allo scoppio del primo conflitto mondiale. L'entrata al museo, che rimarrà aperto fino al 4 novembre prossimo, dà diritto anche alla visita del percorso didattico "Galizia 1914" che tratta il tema dei soldati trentini e tirolese che persero la vita sul fronte orientale di Galizia.

Vor haür o, Lusérm iz boroatet her zo macha rivan ploaz laüt bo da se höarm girüfa zo khemma di Hoachebene vor ünsarna kultur. An menta von Oastarn hatta offegitånt di auzlegom von Dokumentationszentrum Lusérm bo da vo est vort makħ arbatn ånka pitt a haus vil gröazar; dar kantiar bo da hatt auzgibetart in museum iz zuar, un in allz soinde khennt gibunnt zboa naüng sale vo achtzekh metre quadre un a groaza bibliotekh. Di auzlegom von 2013 hoazt "L'alba della Grande Guerra - Die Anbruch des ersten Weltkrieg" un iz gimacht zo macha gidenkhan in laüt allz daz sèll bo da iz vürkennt in di djar vornahì in 1914 un bo da hatt gitrakh di bëlt zuar 'z Groaz Kriage. Pittnàad pitt disa auzlegom bartma ånka mang åschüng

"Galizia 1914" bo da bart stian offre haür o, vor daz gantz djar. "Hundart djar spetar vo benn 'z ipta auzgiprocht 'z Kriage - khütta dar Lorenzo Baratter, direktör von Dokumentationszentrum Lusérm - bölbar kontärn in laüt umbromm di Europa un di bëlt hâm ägiheft di kempfa, un sedeguàl zoang di stodja von trianar un tirolestan soldàn in Galizia. In dise djar bar soinaz starch gett zo tiiana zo gèba bidar bidrumm in gantz Trentino a bichtega toal vo stordja vo disar earde, un i bill muanen proprio in soldan bo da hâm vorlort soi lem affon fronte orientale, in di djar von 1914 affon 1918." In tage vo dar inauguratzieng itza

Ettlane laüt soin zuarkhennt vor da naïuge auzlegom

archivio CDL

CIMBRO

Lusérn hèrta
vürznen affon
bege vo dar kultur

khennt atz Lusérn dar Senatòr Franco Panizza bo da hatt khött: "Anìaglana bòtta bo de rif in ditz khlumma lânt geade vort hèrta a puzzle raichar. Lusérn un di lusérnar mochan soin stoltz zo lazza seng bia ma mage machan hoacha kultur ånka az ma sait vort bait von groazan stattn."

Un proprio dar Senatòr hatt khött in laüt ke daz sèll bo da di foldje sraim vo ettlane tang iz bar: 'z Beleslánt iz nà so traça vùr alle di kartn bo da da soin mengl zoa azta alle di fort von groaz kriage khemmen dakhent az pi patrimonio von UNESCO. 'Zis gisichar a gantz schümmanna un bichtega naïuga vor di Hoachebene bo da soin voll pitt söttane struttore; azta allz geat az bi 'z hatt zo soina alle dise fört bartn khemmen gischützt un gikhennt vo hèrta mearne laüt. Vor in 2015 Werk Lusérn, affon Kämp, bart ånka khemmen gantz vornaügart: in mánat bo da khinnt bartndà åheván di arbatn au zo dekha girecht daz sèll bo da no steat vo disan groaz forte, bo da hatt gischribet an bichtegan toko vo stordja vo dar Europa un vordi lusérnar.

